Vzpomínky na

Jednoty čsl. Orla v Hulíně.

1909 1934

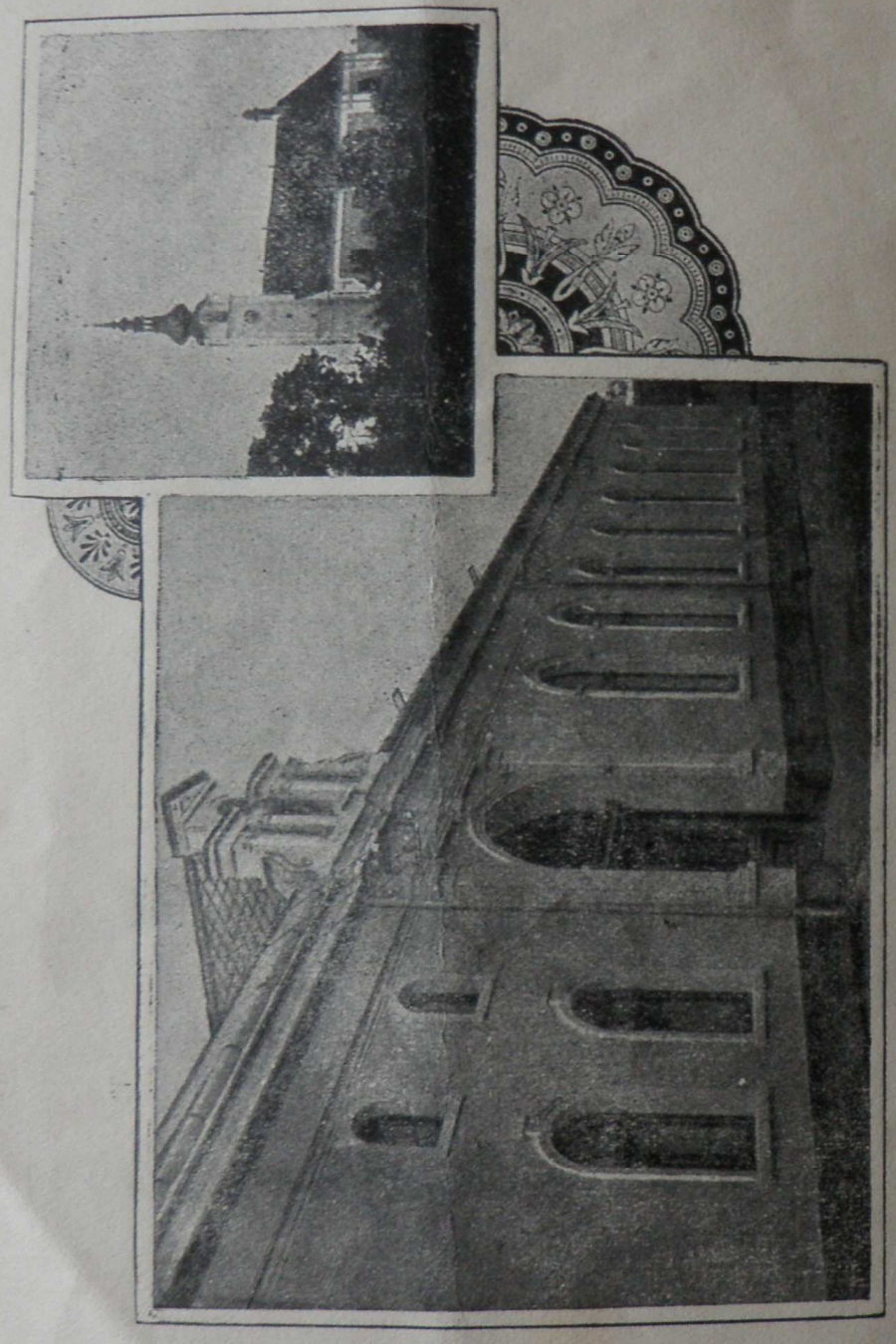

Roku 1894 byla založena v Hulíně Jednota sv. Josefa. Bylo předpovídáno, že se do dvou měsíců rozpadne — a zatím — nikoliv 2 měsíce, ani dvě léta — ale plných 40 let již Jednota sv. Josefa trvá! A nejenom to. Jednota si brzo pořídila svůj vlastní útulek, ten sobě vhodně upravila a rozšířila. Toť neklamný důkaz, že Jednota sv. Josefa nebyla žádným chvilkovým nápadem, ale dílem plným života a síly. Z ní vyrostly všechny složky našeho života katolického v Hulíně: Katolická omladina, Svaz lidových železničářů, Svaz katolických žen a dívek a zvláště náš milý Orel československý, který letos oslavuje své 25leté trvání.

Hned v původní místnosti Jednoty sv. Josefa u paní Anny Malošíkové byla na dvoře postavena bradla, aby naši jinoši mohli po chuti cvičiti a se tužiti — a tato bradla byla postavena i v budově vlastní.

Cvičení bylo ovšem zcela dobrovolné. A tak jest vlastně Jednota sv. Josefa nejstarším tělocvičným spolkem v Hulíně.

Založeno bylo také Všeodborové sdružení křesťanského dělnictva, které dle stanov mělo právo zakládati rozličné odbory. A tak roku 1909 založen i v Hulíně tělocvičný odbor počátkem května. První písemný doklad je ze dne 22. kvěna 1909. Je to list, ve kterém Boh. Kou-

kal píše, »že odboru netřeba ohlašovati, ježto dle stanov našich máme právo zřizovati ve skupinách různé odbory«. A hned také přikládá první prostná cvičení.

Prvním náčelníkem byl Karel Zámečník, místonáčelníkem Karel Švábeník, cvičitelem Josef Gaja, a zapisovatelem Ferd. Kamenec. A ihned téhož roku 4. července předvedlo 16 členů odboru ukázku cvičení prostných při výletě sdružených spolků katolických. Bratři se měli čile k životu. Navštívili bratrský odbor v Morkovicích (13 členů) a v Hradišti (10 členů). Prvního sletu ve Vyškově se zúčastnilo 17 členů a cvičili prostná. Naše tělocvičná sdružení dostala jméno O r e l. Tento slet byl základním mezníkem orelského života. Tehdy Orel prodělal svůj křest krve — ale tato krev prolitá stala se úrodným semenem nových a nových jednot orelských!

Roku 1910 28. srpna bylo konáno naše první veřejné cvičení v zahradě pana Karla Skopala. Slétlo se do Hulína tehdy 240 orlů, orlic a dorostu. Navštívily nás bratrs. jednoty: Prostějov, Kojetín, Chropyň, Morkovice, Kroměříž (členstvo se vyznamenalo ve skoku o tyči), Bystřice p. H., Holešov a Uh. Hradiště.

Toho roku měl také dorost zvláštní veřejné cvičení dne 11. září za vedení Frant. Holíka.

Roku 1911 byl starostou K. Zámečník, náčelníkem Josef Gaja, podnáčelníkem Ignác Fila cvičitelé Vojtěch Novák a Met. Horáček, pokladníkem a jednatelem Fr. Holík.

Roku 1912 založen byl ženský odbor a měl na začátku ihned 10 členek. III. zemského sletu Orla v Kroměříži 11. srpna se zúčastnilo 17 členů, 11 členek a 14 dorostů. Tehdy přes 3000 orlů, orlic a orlího dorostu slavilo svůj slet v Zámecké zahradě. — Obětavostí pana Jindřicha Paula přistoupila řada členů přispívajících a to se projevilo ihned také v představenstvu.

Roku 1913 zvolen starostou Fr. Haltmar, místostarostou K. Skopal, jednatelem Jindřich Paul, pokladníkem Boh. Surma. Dále hospodářem byl Aug. Dvořák, náčelníkem Fr. Holík podnáčelníkem Ig. Fila, cvičiteli Horáček Met. a Václav Miklík. Dalšími členy výboru byli: Omasta Fr., Rozsypal Aug., Hlobil Ant. a Mareček Albín.

Orel náš toho roku zalétl daleko na jih až do bílé Lublaně na slet slovinského Orla a to 6 orlů a 5 orlic (Nebodova, Zapletalova T., Zapletalova R., Lančíkova a Machalova Josefa).

Roku 1914 stal se náčelníkem Albín Mareček podnáčelníkem Václav Miklík — cvičitelkami: Zapletalova Růžena a Nebodova.

1914 19. července konáno v Hulíně Okrskové cvičení, při kterém náčelník br. Mareček provedl jako novinku se členy cvičení s puškami. A téhož roku se Orli museli chopiti zbraně doopravdy. Rozzuřila se totiž světová válka. — Členové našich spolků, mladí muži a otcové naši odcházejí na bojiště, na sta mladých životů hyne, tisíce jich krvácí a plní nemocnice. A Jednota sv. Josefa, kde jsme cvičívali, promě-

nila se v lazaret . . . všechen spolkový život jakoby odumřel.

Avšak požár válečný Orla nezničil — vzlétnul z něho omládlý k novému životu. Hlavně na Brněnsku začaly se odbory probouzeti, potom ve Zlíně, ve Vyškově — a tak i náš hulínský Orel po dlouhé nečinnosti k životu se probudil.

V prázdninách roku 1918 hlouček nadšenců dal se znovu do práce. Našli se bratři a sestry našel se i dorost a pilně cvičili. — A začali pěkně. — V neděli dne 25. srpna vykonali pout na sv. Hostýn a skoro všichni přistoupili ke stolu Páně. Ačkoliv bylo počasí pošmourné přece neradi se loučili se svatou horou. Teprve při návratu důkladný liják všechny pokropil To však nikomu dobré mysli nezkalilo. A dne 1. září konalo se první veřejné cvičení po dlouhé době. Počtem pochopitelně převládaly orlice. Navštívili nás: Zlín, Napajedla a Kelč. — Nejpěknější bylo cvičení 24 orlic z Kelče — kroužení kužely. — Dne 6. října konala se oslava 10letého trvání našeho Orla. — Slavnost zakončena nadšeným projevem, aby se splnila vroucí touha naše, totiž český stát a sálem zahřmělo nadšené volání a zpěv: »Hej Slované« s průvodem hudby. A po čem srdce toužilo, to se splnilo. 28. října 1918 prohlášen samostatný český stát. Orel tuto událost oslavil tím, že se zúčastnil 30. října mše sv. — a dále divadlem dne 10. listopadu, před nímž byl krásný živý obraz. Znaky Republiky čsl. k tomu obětavě zhotovil p. odb. učitel B. Surma. Tak oživena

zase činnost Orla v roku 1918. A v knize jednatelské napsáno: »Dej Bůh, aby v našem novém státě českém byla nám dopřána opravdová svoboda! Ale i kdybychom násilí a protivenství snad měli zakoušeti, nebojíme se. Orel zapustil zase na Moravě i v Čechách zdravé a pevné kořeny a s pomocí Boží budeme zase krátčeti k novému jarému rozkvětu! Zdař Bůh!«

Podotknouti sluší, že v legii v Rusku sloužil br. Slováček Fr. Bratr Franěk Lad. vstoupil do čsl. legie v Rusku, bojoval ve Francii, kde dostal i vyznamenání a prodělal u strojních pušek nejprudší boje. — Dva členové bratři Horáček Ig. a Mikulík Fr. odešli roku 1919 na Slovensko.

Orel se měl čile k životu, jak o tom svědčí krásné a podrobně psané zápisy jednatele Fl. Obdržálka. Nelze líčiti podrobně činnost spolkovou — přehled co nejstručnější budiž dokladem, že jsme nezaháleli, ale měli se čile k životu.

Roku 1920 starostou byl Aug. Rozsypal a místostarostou Innocenc Janalík. Náčelní B. Zapletalova, cvičitelkou Bednářova Frant., revisory účtů Rozkošný Frant. a Nedbal Fr.

Konaly se také duchovní přednášky, které velmi krásně konal vldp. Jos. Olšina, tehdy farář v Břestě. Dojem a úspěch byl veliký.

Roku 1921 zřízena pro žactvo pěkná knihovna.

Krásně nám přednášíval také Frant. Karas, akademik z Chrášťan. Stal se doktorem filoso-

fie a jest úředníkem v ministerstvu vyučování vážený pro svoji znalost cizích řečí. — Jeho přednášky byly vděčně přijímány.

Založena byla také Jednota orelská v Záhlinicích.

11. září jsme ukládali do hrobu horlivého starostu Františka Haltmara, kterého vždy budeme míti ve vděčné památce. Zúčastnili jsme se také zájezdu do Žiliny. Pro dítky zřízeno loutkové divadélko, kde Kašpárek děti příjemně obveseloval.

Roku 1922 stal se starostou Aug. Rozsypal místostarostou František Rozkošný, náčelníkem V. Miklík, náčelní B. Zapletalova, pokladníkem In. Janalík. — Toho roku byla krásná slavnost svěcení spolkového praporu, který nám posvětil nejd. p. prelát Sigmund Halka Ledóchowski a sice na náměstí u oltáře p. Františka Stančíka. Matkou praporu byla paní R. Rozkošná, kmotrami pí. M. Dohnalová a pí. Ter. Bezděková.

Zásluhu o to, že jsme si prapor pořídili mohli, má vlastně paní Karolína Skopalová, která bílou část praporu darovala.

Prvními praporečníky byli Josef Zámečník a Karel Horák. A s tímto vlajícím praporem jsme se zúčastnili sletu Orla v Brně.

Roku 1923 byl jednatelem Albín Mareček a pak opětně Florián Obdržálek. Náčelníkem byl Albín Mareček mladší.

Roku 1925 založen V. okrsek a náš Innocenc Janalík stal se okrskovým starostou. Toho roku

byl jednatelem Ant. Pospíšil, náčelníkem V. Miklík a náčelní Andělka Nedbalova.

Roku 1927 byl starostou Antonín Pospíšil jednatelem opětně Florián Obdržálek. Hojně žactva nám získal vzorný cvičitel žactva Fr. Chromčák.

Roku 1928 byla náčelní Tomečkova Aloisie Téhož roku dne 6. května jsme ku hrobu doprovodili svoji bývalou náčelní sestru Boh. Zapletalovou—Frajtovou, kterou navždy v milé památce zachováme.

Roku 1929 stal se náčelníkem Jan Mareček jednatelem Frant. Vlček. Vzdělavatelem se stal horlivý kaplan dp. Evžen Dlouhý, který blahodárně v naší jednotě působil. Toho roku jsme se zúčastnili slavného sletu Orla v Praze a doma jsme krásně oslavili památku 20 letého trvání Orla..

Roku 1930 stal se starostou Boh. Surma, který byl neúnavně činným a o život spolkový se velice zasloužil.

Roku 1931 byl starostou Innocenc Janalík, který mírností a láskou velmi dobře působil, náčelníkem Fr. Chromčák, náčelní Anička Foltinova. Pokladníkem vzorným byl František Pospíšil a jednatelem Al. Tomečkova.

Po krátké ale skvělé činnosti opustil nás dp Evžen Dlouhý, který se stal farářem v Domaníně. Členové Orla se s ním rozloučili při slavnostní schůzi všech katolických spolků našich a tak mu ukázali svoji vděčnost. — Toho roku zemřel také František Chromčák, vzorný cvi-

čitel žactva. Zúčastnili jsme se jeho pohřbu v Kroměříži.

Roku 1932. stala se jednatelkou M. Skopalova. Zúčastnili jsme se také zájezdu Orelstva do Vídně.

Zemřel také horlivý člen náš Ig. Obdržálek, který jako vzorný katolík dával všem krásný příklad. Byl velmi sečtělým a moudře nám radíval. Chodíval denně ku sv. přijímání.

Krátce u nás pobyl dp. Lad. Cibulka. Byl oblíben a dobře v Orlu působil.

Roku 1933 byl náčelníkem Josef Nedbal, náčelní Anička Foltinova, která se také zúčastnila krásného zájezdu Šrámkovy župy do Polska. Zúčastnili jsme se pohřbu našeho vldp. faráře Abdona Seidla. Ale zvláště nás dojalo úmrtí vdp. Jos. Kalába. Všichni jsme se na něho těšili — a zatím neúprosná smrť nám ho vyrvala, sotva že se stal v Hulíně kaplanem. S bolestí velikou jsme se jeho pohřbu v Kroměříži zúčastnili. — Zemřel také velmi zasloužilý příznivec náš p. K. Dohnal. I toho jednota ku hrobu doprovodila.

Roku 1934 stal se starostou Albín Mareček náčelníkem Jan Mareček, náčelní A. Foltinova Do cvičitelského sboru zvoleni: Stanislav Nedbal, František Motal a Aug. Rozsypal ml. Za ženy A. Dostálova, M. Skopalova, R. Pospíšilova, V. Vlčkova a Ludmila Dvořákova. Praporečníkem jest Stan. Nedbal. K duchovnímu vzdělání horlivě působil jak u členstva tak i při

besídkách žákovských náš nový katecheta V. Hemerka. Místostarostou od r. 1922 je stále vůdce Lidové strany Fr. Rozkošný.

Novinkou bylo letos táboření našich žáků Měli po celý týden tábor v lese nedaleko sv. Kopečka za vedení cvičitele svého br. Frant. Motala. A že Orel náš po celou dobu svého trvání pěstoval pilně divadelní hry vážné i veselé, rozumí se samo sebou. Byl vždy na místě jak národní, tak náboženská povinnost kázala, pomáhal ochotně všem ostatním spolkům a sdružením katolickým a nadšeně se hlásí k heslu: »Branností národa k silnému státu!«

Toť stručný přehled života našeho za 25 let. Končíme vhodně poznámkou sestry jednatelky M. Pospíšilové:

»Vznáším prosbu ke všem členům Jednoty: Milujme se vespolek, by naše Jednota vzkvétala a rozmáhala se vždy víc a více, aby Orel náš vzlétl hodně vysoko, aby rozpjal svá křídla nad celou naší vlastí!«

Orle milý, vzlétej nade vlastí mou,
v každé srdce vlévej lásku nadšenou,
poctivost a víra ať se rozmáhá,
ať jest plná květů, září všemu světu
vlasť má předrahá!

Mládí, zlaté mládí jest jak jarní květ
před ním se otvírá krásný širý svět.
Mládí kam zavítá, hned vše okřívá,
písně zahlaholí, mine vše, co bolí,
vše se usmívá! — Zdař Bůh!